

Въ сжщия брой на „Учителски другарь“ четемъ: *„Колкото се отнася до солидарността на действията на учителския съюзъ съ министерството, азъ и другъ пжтъ сѣмъ се изказвалъ . . . Моето мнение е, че понеже дветѣ учреждения — съюза и министерството — работятъ за постигането на една и сжща целъ — просвѣщението на народа, тѣ трѣбва да бждатъ солидарни и да не си пречатъ единъ на другъ, а да си помагатъ.“*¹⁾ Ето какъ „капитанитѣ“ дойдоха до положението да се тропа на министерскитѣ порти, въпрѣки грозния тероръ надъ учителството — „чумата по израйля“, „учителски кадриль“ и др., въпрѣки § 24 отъ тогавашната „Инструкция за управлението на първоначалнитѣ училища“ и още редъ беззакония, вършени надъ учителството отъ училищнитѣ власти. Министерскитѣ груби похвати спрѣмо учителството, „капитанитѣ“, въ колонитѣ на „Учителски другарь“ и сп. „Учитель“, обявиха за „случайностъ“, „груби грѣшки“ на „избезумѣли управници“ и пр., че не може държавата да бжде противъ просвѣщението, защото това би значило тя да е противъ „народа“, — „държавата е народна“! . . . Съ такива мисли и разбирания, които и до сега се размазватъ въ разни вариации въ колонитѣ на в. „Съзнание“, се хранѣха „капитанитѣ“. Много ясно и характерно това мнение се обясняваше отъ Тодоръ Г. Влайковъ, единъ отъ виднитѣ идеолози днесъ на Демократическия сговоръ, като тълкуваше Конституцията и доказваше, че министерството и Съюзътъ иматъ еднакви цели и че само миръ и съгласие трѣбвало да има помежду тѣхъ (сп. „Мисълъ“ отъ 1867 год.). Много е ясно, че страната на „капитанитѣ“ разбираше Съюза като една просвѣтна организация, или по-добре, като една барака при Министерството на просвѣщението, за която е недостойно да се занимава съ въпроса за материалното подобрене на своитѣ членове. Това бѣха хора на пуститѣ абстракции, които се водѣха по логиката на своя умъ отъ интереситѣ на капиталистическата държава и нея идентифицираха съ „народа“. Вѣрни на своя възгледъ, „капитанитѣ“ гледаха всѣкакъ да се приближатъ до министерството, та дано го умилостивятъ и го направятъ

¹⁾ Сжщото разбиране господствува и до сега въ управата на БУС. Така, въ „Отчета за дейността и състоянието на Б. У. С. презъ 1929—1930 година“, управ. комитетъ пише: „По всички въпроси, които сж възбуждали разногласие съ М-вото на народ. просвѣщение, Съюзътъ или неговата управа, твърде обяснимо (? б. н.) се е стремилъ винаги да запази най-големъ коректностъ и търпимостъ. Всички разумни съображения сж налагали едни отношения на разбирателство съ М-вото и въ тая насока съюзната управа винаги е желала да отива. Ако нѣкога въ миналото сж се правили известни отклонения, правятъ се и сега и би се направили въ бждаще, *винаги трѣбва да се дири по-малко въ насъ, отколкото въ М-вото или неговитѣ органи, които не сж могли, или просто не сж искали да преценятъ достойно нашитѣ чисти и идейни организационни подбуди*“ (к. н.). Ясно е като слънчевъ день — Б. У. С. се е напълно срастналъ съ държавния апаратъ; той е негова съставна частъ и незамѣнимъ помощникъ.